

Sustabdė Jugo Slavi- jos karingus žygius

Balkanų karo pavojus

Ruhr distriktui grėsia badas

Sustabdė mažosios entente karingą žygį

Rengėsi paduoti Bulgarijai karingą ultimatumą, bet Anglija ją sulaukė. Karo išvengta, bet gal tik laikinai.

VIENNA, birž. 17. — Anglijos įsimašymas, padedant Jungt. Valstijų ambasadoriui Bielgrade, ketvirtadienio vidurnaktį, privertė mažąją entente (Jugo Slavią, Čechiją ir Rumuniją) permąstyti savo karingą ultimatumą Bulgarijai ir bent laikinai išgelbėti Balkanus nuo įsivėlimo į didelį karą.

Amerikos ambasadorius Percival Dodge prisidėjo prie Anglijos ir Italijos reikalavimo, kad Jugo Slavijos valdžia atšauktų savo mobilizacijos paskelbimą ir sulaukyti plenus Bulgarijos okupacijai.

Anglijos ambasadorius Alban apsilankė pas premjerą Pačič ir pranešė jam, kad jei ultimatumas bus paduotas, tai Anglija ir Italija įsimašys. Tokį pat įspėjimą Anglijos ambasadoriai padavė Pragos, Bucharesto ir Athenų valdžioms ir delei to Jugo Slavijos valdžia žymiai sušvelnino ultimatumą. Iteiktai Bulgarijai nota buvo tik gražus pakvietimas į pasitarimus.

Mažoji entente aiškinasi publikai, kad jie permąstė savo nusistatymą todėl, jog Bulgarija tuojaus demobilizavosi.

Jugo Slavijos ambasadorius Viennoje paskelbė, kad mažoji entente mano pasiūstį i Sofiją kontrolės komisija priežiūrėti Bulgarijos nusiginklavimą. Bet Bulgarijos ambasadorius Viennoje paskelbė, kad Bulgarijos valdžia tokios kontrolės komisijos prie jokių a linkybių nepriims.

Sofijos žinios sako, kad Bulgarijos kabinetas nutarė at-

šaukti buvusį Bulgarijos karalių Ferdinandą, kuris dabar gyvena Vokietijoje, bet galutinai nuosprendžio apie tai dar nėra padaryta.

Gal atsikreips i tautų sąjungą.

LAUSANNE, birž. 17. — Jugo Slavijos ir Rumunijos delegacijos akyiai seka Balkanų padėtį ir ketina kreiptis prie tautų sąjungos, jei tik Bulgarijos naujoji valdžia padarys kokią netinkamą žingsnį. Jugo slavai netiki Bulgarijos valdžios tvirtinimams apie Stambulinskio užnuošimą.

Stambulinskis siekėsi respublikos.

SOFIJA, birž. 17. — Oficialinis laikraštis tvirtina, jog tapo surasta archyvai ir protokolai paskiausio Stambulinskio kabineto susirinkimo, kuriame Stambulinskis su savo ministrais tarėsi apie panaikinimą Bulgarijoje monarchijos ir paskelbimo joje respublikos, kur prezidentu būtų buvęs Stambulinskis.

Nėra abejonės, kad Stambulinskis mąstė apie paskelbimą respublikos, nes jis nekartą apie tai užsiminė seime, bet apart jo pareiškimų seime, nieko tuo klausimu nebuvo veikama.

Balkanams grėsia didelis karas

Pačios Bulgarijos žygiai prie to veda.

ATHENAI, birž. 17. — Delei Bulgarijos suikimo grėsia iškilti Balkanų karas. Pasirodo, kad sukilimas, kuris nuvertė Stambulinskio valdžią yra aiškiai militaristinis.

Makedončiai suorganizavo tautinį judėjimą ir reikalauja Makedonijai autonomijos. Kokis nors bandymas paskelbti Makedonijos nepriklausomybę privestų prie Balkanų karo. Graikija, Jugo Slavią ir Rumuniją susivienys, jei makedončiai paskelbs autonomiją.

Daugelis iš 20,000 sutartinių demobilizuotų oficerių sugrįžo į kariuomenę ir dabar Bulgarijos kariuomenė yra daug didesnė, negu jai leidžia laikyti Neuilly sutartis.

Mušiai Bulgarijoj tebesiaučia.

Civilinis karas Bulgarijoj tebesiaučia. Telegrafiniai susiekimai su Bulgarija yra nutrauktas ir todėl susizinojimas su ja yra labai ap sunkintas. Bet atvykstantys pabėgėliai praneša, kad visur veikia valstiečiai ir vietomis aplaiko pergalių.

Valdžia deda visų pastangų, kad numalšintų valstiečius ir tuo tikslu sumobilizavo armiją iš 70,000 kareivių. Prieš valstiečius veikia ir įvairios partizanų bandos.

Esamomis žiniomis, valstiečiai bando prieiti prie Sofijos ir karalius Borisas yra prisirengęs bėgti aeroplanu. Mu-

šiuose abi pusės aplaiko didelių nuostolių.

Ruhr distriktui grėsia badas

Francuzai atkirto gabenimą maisto i okupuotąjį kraštą. Šaukiasi Amerikos pagalbos.

DORTMUND, birž. 17. — Francuzai vakar užėmė Dortmundą centralinę geležinkelio stotį, tuo įgydami kontrolę ant geležinkelio linijų, einančių iš anglų kasyklų i Rusų gilumą.

Maisto gabenimas atkirstas.

BERLINAS, birž. 17. — Dortmundą vaikų šelpimo direktorius Gildmesster prisiuntė sekamą telegramą: "Užėmus Dortmundą stotį, Bochum pasiliko be pieno ir reikalingiausių maisto dalykų. Ar negalima būtų gauti kokios nors pagalbos iš Jungt. Valstijų ar Anglijos?"

Penki vokiečiai kasyklų direktoriai liko nuteisti penkiems metams kiekvienas už atsisakymą pristatyti anglų okupantams. Jie taip jau turės užsimokėti pabaudą, kuri siekia 1,431,000,000,000 (apie \$14,310,000).

Badas darosi neišvengtinas.

DUSSELDORF, birž. 17. — Delei paskiausiu francuzų pasigriebimų geležinkelio, vokiečiams beliko tik viena geležinkelio linija, vedanti iš Ruhr i neokupuotąją Vokietiją. Tik tuo geležinkelio ir galima pristatyti maistą i dalį okupuotojo krašto. Paskui maistas išvežiamas motoriniais traukiais. Iš kitur maistas įvežamas irgi tik automobiliais ir vežimais.

Esant tokiai padėčiai, jei ir viskas būtų sunaudota pristatymui maisto, tai ir tada okupuotasis kraštas negalėtų gauti užtekintai maisto.

Kadangi Ruhr distriktas importuoja, apie 70 nuoš. maisto, tai traukimas jo jau jautės per keletą savaičių. Esant jau nebegalima gauti maisto.

Duoson svaras kainuoja 18,000 markių, arba tiek, kiek bedarbiai gauna iš valdžios pašelpo i dieną. 100 svarų anglų kainuoja 65,000 markių.

Kainos kyla delei stokos maisto ir delei nuolatinių markės puolimo. Maisto gi dar labiau trūksta, o taip jau puls ir pati markė. Be to gyventojus labai vargina šaltas ir lietingas oras. Tokios biauros vasaros nepamena ir seniausi gyventojai.

Suokaltis Rumunijoje

Vengrai siekėsi išžudyti visą Rumunijos dinastiją.

VIENNA, birž. 17. — Bucharesto suėmėtas yra Transilvanijos vengrų maištininkų suokaltis nužudyti Rumunijos kronprinco Karolį. Maištininkai taip jau planavę išžudyti visą dinastiją ir taip jau žymensiuosius armijos oficerius. Desetkai žmonių areštuota.

CHICAGO. — Mrs. Leona Taylor per pastaruosius 12 metų išleido \$50,000 pataisyti savo sveikatos. Bet jos visticke neatgavo, o kentėjimai buvo tokie dideli, kad ji nusiskandino Michigan ežere. Jos lavoną ištraukta iš ežero ties Gary.

Rusija priešinasi internacionaliniam teismui

Nedalyvaus to telamo sprendimuose Korelijos klausime.

LONDONAS, birž. 17. — Rusija atsisakė dalyvauti internacionalinio teismo svarsty-muose Korelijos klausimo.

Teismas pranešė Rusijai, kad jis mano svarstyti Suomijos atsisaukimą išaiškinti Rusijos-Suomijos sutartį apie Rytų Korelijos autonomiją. Rusija atskakė, kad ji negali dalyvauti tuose svarsty-muose.

Cieterinas savo atsakyme sako, kad Korelijos klausimas yra Rusijos vidurinis klausimas, be to Rusija negali iškėti, kad tautų sąjunga ar internacionalinis teismas galėtų išnešti bešališką nuosprendį.

Kaizeris tikisi atgauti sostą

Mano, kad Vokietija sugrįš prie monarchijos.

BERLINAS, birž. 17. — Grupė vokiečių studentų apsilankė pas Vokietijos ex-kaizerį Wilhelmą Holandijoje ir pasikalbėjime su jais jis išreiškė viltį, kad Vokietija neužilgo sugrįš prie monarchijos.

Jis, girdi, nenorėtų ir gyventi, jei jis neturėtų tos vilties. Esą Vokietija be Hohenzollernų negalinti gyventi ir žmonės turės atimesti dabartinius vadovus ir sugrįšti prie monarchijos, nes dabartiniai Vokietijos vadovai esą nepatyrę žmonės ir nežino kaip valdyti šalį. Jis dar tikisi, kad jis atgaus savo pražudytąjį sostą ir nesuprantas kaip galėjo taip lengvai Vokietijos žmonės priimti jo rezignaciją.

Viename jo kambaryje užrašas skelbia, kad jis priima tik tuos žmones, kurie tikrai yra ištikimi kaizeriui.

Anglai turi milžinišką submariną.

LONDONAS, birž. 17. — Anglija vakar nuleido ant vandens X-1, didžiausią submariną pasaulyje. Ji yra 3,500 tonų įtalpos ir yra 1,400 tonų didesnė už didžiausią Vokietijos submariną. Naujoji submarina bus apginkluota 13,5 colių kanuolėmis. Submarinas niekam nerodoma ir nieko prie tos vietos nepiliedžiama.

50 žmonių sužeista gaisre. PITTSBURGH, Pa., birž. 17. — 50 žmonių žiko sužeista gaisre Atlantic Refining Co. dirbtuvėje. Keli kiti namai apdegę. Nuostoliai siekia \$1,000,000.

Turkija yel atidėjo Konstantinopolio prohibiciją.

LONDONAS, birželio 17. — Iš Konstantinopolio pranešama, kad vykinimas ten prohibicijos, kuris turėjo prasidėti vakar, tapo atidėtas iki rugpiučio 1 d. Tarkininkai labai priešinasi įvedimui prohibicijos Konstantinopoly, nes jų šalių gyventojai ir kareiviai neturėtų tada kur girtuokliauti. Visoje gi Turkijoje veikia prohibicija, nes mahometonams tikyba draudžia gerti svaiginančius gėrimus.

300 chiniečių prigrė kasykloje

Kareiviai sustabdė kasyklos pompas.

SHANGHAI, birž. 17. — Trys šimtai chiniečių angliakasių užvakar prigrė Tsao-Cuang kasykloje, besikivirčiantiems kareiviams nutraukus elektros vielas ir sustabdžius kasyklos pompas. Nelaimė ištiko antroji didžiausioji kasykloje Chinijoje. Ji yra valdoma ir operuojama vienu chiniečių.

Pasigriebė Turkijos prekybos monopolij

Eksporto ir importo monopolijų gavo Francijos ir Anglijos kapitalistai.

LAUSANNE, birž. 17. — Anglijos ir Francijos interesai, vadovaujami Leslie Urquhart, pasirašė kontraktą su Turkija, kuriuoju praktiškai visas Turkijos eksportas importas pavedamas yra tiems interesams.

Sutartis yra panaši i amerikiečių gautąsias koncesijas, tik šios koncesijos yra daug didesnės už amerikiečių. Busianti sutverta didelė korporacija, kuri turės, išėjus niegurius atsitikimus, išimting monopolijų ant Turkijos eksporto ir importo prekybos.

Didelė šerų brokerių kompanija bankrutijo

NEW YORK, birž. 17. — Didelė šerų pardavinėjimo firma, Knauth, Nachod & Kuhne, narys New Yorko biržos ir New Yorko "curb market", turinti skyrius visuose didesniuose Amerikos miestuose, bankrutijo ir jai tapo paskirtas receiveris. Firma skaitėsi labai tvirta, vedė biznį per 70 metų ir per 28 metus buvo milijonieriu. Jos skolos siekia \$11,000,000. Kompanija tvirtinanti, kad jos turtas padengs skolas, jei jis išimtingai bus apverstas i pinigų. Bet didelę dalį turto sunku greitai išleisti.

Stambulinskis — penktas Genujos konferencijos narys užmuštas.

BERLINAS, birž. 17. — Bulgarijos ex-premieras Aleksandras Stambulinskis yra penktas Genujos ekonominės konferencijos narys, kuris liko užmuštas. Pirmiausias užmušta Lenkijos prezidentą Narutavičių, Vokietijos užsienio reikalų ministrį Rathenau ir Rusijos atstovą Vaclavą Vorovskį. Ketvirtasis gi — Graikijos premieras Gounaris liko sušaudytas Graikijos sukilėlių. Didžiama gi kitų tos konferencijos delegatų iš vakarienių valstybių jau neteko savo vietų.

DU NEGRAI NUSAUTI.

CHICAGO. — Du negrai liko užvakar nusauti. Vieną nušovė reformininkų tyrinėtojas Domm, o antrą, už pusės valandos po nušovimo pirmojo negro, ir visai netoli tos vietos, nušovė negras policistas. Visą tai įvyko netoli 32 ir Wabash gatvių.

Austrijai grėsia streikas

Valstybės darbininkai reikalauja pakelimo algos.

VIENNA, birž. 17. — Visi Austrijos valstybės darbininkai rengiasi paskelbti generalinį streiką už pakelimą algos. Jų streikas palies tautų sąjungos pleną atbudavoti Austriją. Apie 170,000 darbininkų reikalauja pakelimo algos, kuris siektų i metus 2,000,000,000,000 kronų. Kanceleris Seidel sakosi galįs išpildyti tik dešimtą dalį reikalavimo. Reikalaujamas pakelimas algos padidintų mėnesinį Austrijos 300,000,000,000 kronų biudžeto deficitą, kurį dabar padengia tarkininkų paskolos, iki 500,000,000,000 kronų.

Du vokiečių partijos ministrai pasiūlė savo rezignacijas. Jei jie rezignuotų, tai Seidelio kabinetas būtų, nes jis rymo ant vokiečių partijos, kuri dabar reikalauja išpildyti darbininkų reikalavimus. Seidelis nors atmetė reikalavimus, bet ir toliau ves derybas su darbininkais, nes streikas labai blogai atsilieptų i Austrijos paskolą.

Mirė spaustuvių darbininkų unijos prezidentas.

INMANAPOLIS, birž. 17. — Nuo širdies ligos vakar ligoninėj pasimirė John McParland, prezidentas International Typographical Union. Jis gimė Australijoje 1868 m. ir centralinio unijos prezidento pareigas jis ėjo nuo 1920 m. Jo vietą užims pirmas vice prezidentas Charles P. Howard iš Detroito.

Kunigas pakliuvo už prohibicijos laužymą.

DENVER, Colo., birž. 17. — Katalikų kunigas Grace iš priemiesčio Arvada liko apkaltintas už peržengimą prohibicijos įstatymų. Jį paliuotuota už \$2,500 kauciją.

Kartu su juo tapo taip jau apkaltinti jo švogeriai ir viena milijonierė. Juos kaltinama sąryš su prapuolimu iš prohibicijos raštinės už \$20,000 degtinės.

6,000 žmonių žuvo Persijoj

Tukstančiai žmonių liko sužeisti žemės drebėjime.

MASKVA, birž. 17. — Persijos ambasados gautomis žiniomis, tukstančiai žmonių žuvo pakartotiname žemės drebėjime šiaurinės Persijos kalnuose. Tikrai žinoma, kad žuvo 6,000 žmonių, o tukstančiai žmonių sužeista. Išlikę gyventojai panikoje bėga i pietinės Persijos lygumas.

Žemės drebėjimas ištiko naktį, kada visi lmiegojo ir žmonės žuvo sugriuvus jų namams.

Persijos ambasada prašo pagalbos nukentėjusiems. Ji sako, kad žemės drebėjimas apėmė 1,000 kv. mylių, kur gyvena apie 250,000 žmonių. Ji mano, kad viso tame žemės drebėjime žuvo galbut 20,000 žmonių.

Riaušės Vokietijoje

BERLINAS, birž. 17. — Delei didelio kainų iškilimo, vakar Brandenburge, netoli Berlino ištiko riaušės. Maisto ir čeverykų sankrovos liko išplėtos. Karo slovis tapo paskelbtas ir kariuomenę prisiusta iš Potsdam.

12,000 MEKSIKOS DARBININKŲ STREIKUOJA.

MEXICO CITY, birž. 17. — 12,000 darbininkų Orizaba distrikte streikuoja delei nesuitaikimo su samdytojais apie veikimą Vera Cruz atlyginimo už sužeidimus įstatymų. Bovelnos dirbtuvės, bravarai ir duonkepyklos yra paliestos streiko.

ORAS

Siandie — apsiniaukę, galbut lietus vakare; biskį šilčiau. Saulė teka 5:14 v., leidžiasi 8:27 v. Mėnuo leidžiasi 10:47 valandą vakare.

Tavo Namas



Šiais metais tau būtina reikia galvoti apie savo namą. O tą darydamas, turi kasdien sekti "NAUJIENŲ" skiltis vardu "NAMAI-ZEMĖ".

Čia surasi kokius namus kiti parduoda ir perka ir kiek moka. O gal čia užtiksi ir savo namą, ir nusipirksi jį kaip bargeną. Jei turi namus parduoti, tai paskelbęs tą svarbią žinią NAUJIENOSE susirasi lietuvi, kurs kaip tik ir laukė tokios progos.

Ar perki ar parduodi — nuolat skaityk NAUJIENŲ skiltis: NAMAI-ZEMĖ.

Ypač kad šie metai yra namų pirkimo metai.

Jau Tik Keletas Dienų Laiko Liko iki Naujienų Ekskursijai

Todel kurie rengiatės važiuoti, pasirupinkite, kad jusų pasportai ir visi dokumentai būtų sutvarkyti taip, kad neturėtumėte nemalonumų kelionėje. Del "Income Taxų" pasirupinkite gauti raštiškus liudijimus nuo savo darbdavių, parodančius uždarbį už 1920, 1921, 1922 ir 1923 metus ir atsilankykite i Naujienų ofisą birželio 18 dieną.

IŠ LIETUVOS

Kurie ilgai nesulaukėte atvažiuojant savo giminių ir norite, kad musų atstovas pagreitintų jų atkeliavimą, kreipkitės i Naujienų ofisą ne vėliau birželio 19 d.

NAUJIENOS

LAIVAKORČIŲ SKYRIUS,

1739 So. Halsted St.,

Chicago, Ill.

Lietuvos Miško Apdirbamoji Pramonė

J. Etingeris [žurn. "Lietuvos Ukis" Nr. 9, 1923]

1923 metai bus pereinamoji epocha Lietuvos miško apdirbimo pramonės istorijoje. Daug politinio ir ekonominio pobūdžio faktorių darys įtaką tos Lietuvos pramonės plėtočiai.

Ir pirmiausia — Klaipėda. Klaipėdos su jos turtingais miško apdirbimo aparatais prie Lietuvos prisijungimas, visos plukdymo linijos iki Nemuno įtakos atgavimas, mūto sienos tarp Didžiosios ir Mažosios Lietuvos panaikinimas, — visa tai keičia tolimesnės miško apdirbimo pramonės plėtotės perspektyvas. Antras labai įtakingas faktorius, tai vokiečių vidaus rinkos padėtis, tos rinkos, kuri savo laiku suimdavo labai daug visokių miško prekių: ir lenkų, ir suomių, ir rusų, ir lietuvių.

Užėmus prancuzams Ruro sritį, vokiečių rinkos talpumas sumažėjo. Viso pasaulio rinkoje tatau padarė be galo didelį įspūdį, ir visi suprato, kokį žymų vaidmenį vaidino Vokietija, kaip žalio ir apdirbto miško vartotojas. Lietuvai tas Vokietijos vaidmens sumažėjimas iš karto gali pasirodyti nežymus, dėl jos silpnos neapdirbtos miško medžiagos eksporto prekybos ir užmezgimo ryšių su naujomis rinkomis. Iš tikrųjų gi taip nėra. Kiek Lietuva yra pasiryžusi ir privalo figuruoti pasaulio miško rinkoje, nors apdirbtos miško medžiagos išvežimui, kiek to reikalauja jos prekybos balanso aktyvas, tiek Lietuva privalo būti suinteresuota palaikyti ryšius su vokiečių rinka. Vokietija yra artimiausia Lietuvos kaimynė. Lietuvos geležinkelio tinklas, tokiam pavydė, kokiam jis dabar yra eksploatuojamas, yra ankštai surištas su Vokietijos geležinkelio tinklu; susisiekti su Klaipėda pakol dar patogiau ir geriau galima per Vokietiją, negu betarpiu per Lietuvą (Kretingą). Bet kas užvis svarbiausia, tai Vokietijos miško prekyboj tarpininkavimo vaidmuo. Vokiečių prekybos aparatas yra įsigalėjęs Rytuose ir Vakaruose, ir dar daug dešimčių metų praeis, kol prancuzų, anglų ir belgų vartotojai ir pirkėjai betarpiu pasiekia Rytų ir Pabaltės šalis. Su tuo reikia skaitytis. Mes matome, kad rusų miško rinkos valdytojai prekiauja beveik išimtinai per Vokietiją, ir tik labai retai Vakarų pirkiai betarpiu pasiekia Rytus.

Trečias labai svarbus faktorius, tai Lietuvos valiutos reforma ir jos vidaus rinka. Valiutos reforma išgydė pinigų rinkos atmosferą, bet ji pati laikinai sutrukdė Lietuvos atstatymo procesą ir taip pat miško apdirbimo įmonių darbus. Atitraukta nuo Vokietijos pinigų apyvartos kanalų, valiutos reforma reikalauja laiko, kad priprastų Lietuvos pinigų apyvartos kanalus. Kreditai, reikalingi Lietuvos miško apdirbimo pramonei, kaip jos apyvartos kapitalas, dar negali būti jos rankose, pakol daugybė Lietuvos prekių nebus pakeista į pastovios valiutos ženklus (dolerius, svarus sterl.), kurie paskui eis į apyvartą litų pavidale. Kad pavertus tas prekes į pinigus prie tokio didelio užmokėsio už darbą ir aukštų kainų, reikia daug laiko. Lietuvos pramonė lyg vėl pergyvena atgimimo procesą naujos pinigų sistemos ir teritorijos ribų sąlygoje. Kad geriau atvaizduoti 5-kių metų Nepriklausomos Lietuvos miško pramonę, duosime mūsų miško apdirbimo dirbtuvių, degtukų fabriko, baldų dirbtuvių ir panašių įmonių aprašymus.

I. Lentpiuvės.

1922 m. balandžio m. 1-ai d. Darbo departamentas užregistravo Kaune 8 lentpiuves: Šiau-

liuose — 2, Panevėžy — 1, Panevėžio apskr. — 9 ir Kazlų Rudoje — 1, iš viso 21 lentpiuvė. Pramonininkų ir fabrikantų draugijos žiniomis, be tų 21 lentpiuvių yra dar apie 55, iš viso, tuo būdu arti 76 lentpiuvių. 4-jos jų Kaune, 1 Panevėžy ir 1 Kazlų Rudoje turi po 3 gaterus, (piuklus); apie 15 Kaune ir provincijoje po 2 gaterių, likusieji po vieną.

Visose Lietuvos lentpiuvėse dirba 103 gateriai. Daugelis jų turi ir obliavimo mašinas. Kai kurios turi mašinas degtukams pjauti.

Kiekvienas gateras per 8 val. supiauna 12 festmetrių plonos medžiagos (iki 30 sant. diametro), arba arti 20 festmetrių storos (nuo 30 iki 35 sant. diametro). Šimtas lentpiuvių gaterių supiauna per dieną nuo 1200 festm. (plonos) iki 2,000 festm. storos). Jeigu vidutinį gamybos kiekį per dieną paimti 16 festm., tai per 260 darbo dienų per metus gausime metinį vieno gaterio pagaminimą: $16 \times 260 = 4160$ festm. per metus. Iš tikrųjų gi, neužtenkant žalios medžiagos, tiek nepagaminama. Ir, vietos miško pramonininkų nuomone, vienas gateras pagamina per metus nedaugiau 3-000 festm., o metinė visų Lietuvos lentpiuvių gamyba nėra didesnė, kaip 250,000 festm.

Vidutiniai per metus lentpiuvė su dviem gateriais reikia 5,000 festm. žalios medžiagos. Iš tikrųjų gi ta atsarga yra mažesnė. Visos lentpiuvės kenčia chroniška žalios medžiagos stoką. Pagrindinė priežastis — Lietuvos miškų per okupaciją išteriojimas, kuris dabar reikalauja iš Vyriausybės griežto jų saugojimo. Reikalaujama Lietuvos miško, konkuruoja ir anglai, ir olandai, ir vokiečiai. Ir, kaip matyti iš miškų žinybos daviniių, beveik pusė viso Lietuvos iškertamo miško buvo išvežama į užsienį, dėl ko truko jo mūsų lentpiuvėms.

Lietuvos lentpiuvės piauna daugiausiai egles ir pušis. 1922 m. liepos m. visose Lietuvos lentpiuvėse dirbo apie 4-000 darbininkų. Moterų ir vaikų darbas yra eksploatuojamas labai mažai.

10% viso tų darbininkų skaičiaus buvo kvalifikuoti ir 90% — juodadarbiai (sykiu su vežėjais).

Visose lentpiuvėse dirbama viena pamaina. Dar 1922 m. sausio ir vasario mėn. už darbo dieną buvo mokama 40 markių. Nuo to laiko griežtai pasikeitė: pašalęs maisto produktų kainų kilimas paskatino pramonininkus, kad išvengtų dažnių konfliktų tarp darbo ir kapitalo, įvesti mišrią užmokėsio formą: vidutinis kvalifikuotas darbininkas gaudavo 100 auks. per dieną ir dar produktais du puodų rugių — miltų, 2 p. sėlenų, 1 puod. kviečių, 10 sv. cukraus ir 40 silių per mėnesį. Bet produktų davinys žymiai nustodavo reikšmės, nes už tuos pačius produktus gaima buvo mokėti pinigais, priegtam, visai neatsitinkančiomis rinkai kainomis, būtent: rugių — miltai po 45 auks. už puodą, kvietin. — po 80 auks. už puodą, sėlenos — po 38 auks. cukrus — po 8 auks. už svarą ir silkes — po 2 auks. už vieną.

Jeigu tą priedėli apskaityti pinigais, tai vidutinis uždėris bus 113 auks. 50 sk. per dieną.

Užmokėsniis juodadarbiams buvo daug mažesnis: apie 80 auks. per dieną. 1922 m. vidutinę lentpiuvės apyvartą atvaizduoja šie skaičiai: per savaitę — 6 darbo dienos — per dirbtuvę pereinavo nuo 72 iki 120 festm. medžio. Gatavos medžiagos vertė dabartinėmis kainomis 2—3 tukst. auks. už festm. franks sandėlis buv lygi 150—360 tukst. auks. kas savaitę. Didelis pastarųjų

skaičių (150 lt. auks. ir 360 lt. auks.) skirtumas priklausė nuo medžiagos rūšies, taip pat ir nuo ryškių kainų svyravimų. Miško medžiagos kainų pakilimas pasaulinėje rinkoje, o taip pat ir Vokietijos ir Lietuvos rinkose, buvo priežastis didelio skirtumo tarp dirbtinių ir žalios medžiagos kainų. Vienok didelė padirbamių prekių kaina nieko gero nesulė Lietuvos pramonininkui. Perkant žaliąją medžiagą kitam sezonui, buvo jaučiama didelė konkurencija ir kainų pakilimas. Nepalanki konjunktūra buvo jau 1922 m. vasarą dėl apdirbto valstybės ir privačių (jų liko nedaug) miškų kirtimo.

Esant vidutinei savaitės apyvartai 300.000 auks. žal. medžiagos vertė buvo 216 tukst. auks. t. y. 72%, užmokėsniis už darbą — 72% t. m., t. y., 24, ir likusieji 4% tekdavo gamybos išlaidoms (kurui, tepalui) ir administracijos užlaikymui.

Pagamintos prekės — lentų — kaina labai svyravo, nes veikė valiutos nepastovumas. 1922 m. liepos mėn. tos prekės reikalavimas buvo vidutinis ir kaina svyravo tarp 2,000 ir 3,000 auks. už lentų festm.

Daugelyje užpirkimų atsiskaitoma buvo tuoju grynais pinigais. Vietiniams pirkėjams buvo duodami kreditai. Užsienio užpirkimui buvo apmokami pristačius prekes į paskirtą vietą.

Įvertinimas. 1922 m. viena lentpiuvė kainavo vidutiniškai: mediniai dirbtuvės trobesiai arti 100,000 auks. kiekvienas gateras 200—250 t. auks., lokomobilis — 75—150 t. auks., kitas įrengimas (oblinės mašinos, perdavimas ir kt.) — 100,000 auks. Prieš karą įrengtos lentpiuvės turi garinį vartytoją ir katilą skyrių; jų įrengimas yra 2—3 kartus brangesnis. Bendrai 1922 m. vienos lentpiuvės įrengimas kainavo ne daugiau 1 mil. auks., ir senas išstvergesnis įrengimas siekė 3—4 milijonų auks.

Tokie buvo 1922 m. daviniai. Įvedus naują valiutą, žalios medžiagos ir darbo rankų kainoje įvyko pastovumas, žuvo spekuliacinis gamybos pobūdis, bet laikinai gamyba sustojė dėl priežasčių išaiškintų jau įžengiamajame aprašyme. Skaitmeniniai daviniai, liečiant 1922 — 1923 m. medžio piovimo dirbtuvių gamybą, yra šie:

Žalios medžiagos kaina svyravo tarp 35 ir 40 litų ($3\frac{1}{4}$ dolerių) už pušies ir eglės festm. pigiausiose Lietuvos vietose (gulinčiose 40—50 km. atstu nuo geležinkelio) ir tarp 40 ir 50 litų brangesiose vietose (Kaune).

Darbas lentpiuvėse yra apmokamas šiaip: kvalifikuotas darbininkas gauna per dieną nuo 6 iki 8 litų, paprastas darbininkas — nuo 3 iki 6 litų, moteris ir vaikai — nuo 3 iki 4 litų. Dalinas užmokėsniis produktais, praktikuojamas iki valiutos įvedimo, dabar nevartojamas. Varduodamiesi šiais daviniais, mes galime kai kuriu netikslumu, bet tikru santykiu, duoti medžio apdirbimo gamybos apyskaitą.

Vidutinę 2 gaterių lentpiuvę supiauna per dieną su viena pamaina iki 36 festm. medžio, įvertinamo apie $37\frac{1}{2}$ litų $\times 36 = 1350$ lt.; dienos darbas už tokią partiją kainuoja 150 litų; tepalo ir diržų išleista per dieną už 35 lit.; piaunant nustojama 40—50% medžio ir iš 36 festm. yra gaunama 24—28 festm. medžiagos. Kapitalo amortizacija miško piovimo darbe pasiekia 15%. Tokios yra gamybos išlaidos. Čia dar reikia pridėti tarnybos personalo užlaikymą.

O gatavos medžiagos kainos paskutiniu laiku (vasario m.) buvo tokios:

Pušinės lentos, dalios — 86—90 lt. festm., pušinės lentos — labai dalios, apipiautos — 90-1.7, pušin. lentos dalios apipiautos — iki 130 lt. festm. Kadanais naujos valiutos veiksmo laikas yra dar trumpas, todėl dar negalima bendrinti ir daryti ga-

lutinas išvadas. Tatau tuo labiau rizikinga, kad patsai į naują valiutą perėjimo procesas turėjo įtakos pramonės plėtočiai eiga apskritai, o taip pat ir medžio apdirb. darbiui. Pagrindinio įrengimo, inventorių, esamos žal. medžiagos įkainavimą, lyginant su naujomis darbo apmokėjimo ir mokesnių sąlygomis, dar nėra galimybės išreikšti tikrais skaičiais.

Stambiosios Lietuvos lentpiuvės turi kreptis į išorės pasaulio rinką, ieškoti ten žalios medžiagos ir paskui išvežimo rinkos. Ir čia sulaukiamė didelės Suomijos ir ypač Lenkijos konkurencijos. Vasario ir kovo mėn. užsieny mažai reikalaujama ir kainos turi tendenciją kristi. Lietuvoje perkama ne daugiausia. Statymo sezonas praeina labai lėtai, nepaisant liudnos butų klausimo padėties. Del labai apsunkinto kredito, nėra vilties, kad statybos darbai pavasarį eitų kiek sparčiau. Atsistato bent kiek ukinkinai, gaudami sau pigaus miško su lig žemės reformos įstatymu, naminiu būdu piauna lentas ir stato primitivų trobesį.

Miesto trobesiai, lyginti su didele jų stoka, reikalauja mažai statomosios medžiagos. Artimiausiu laiku, pasikeitus politinėms aplinkybėms ir palengvinus kreditą, Lietuvos lentpiuvės perkels savo interesų svarumo tašką į šalies vidaus rinką.

Dieną 10c-27c-86c. (ir taksel)
Vakaris 10c-81c-45c. (ir taksel)

MAJESTIC
M. THEATRE
Monroe gat. arti State beparaginis Volevilius šeštad. Sekm. Šventėms. 22c. ir 45c. (ir taksel). Šeima, ratelims 10c (išskiriant šeštad. sekmd. ir šventes). Dideli komediniai aktai ir krt. pavalikali.

BAŽNYCIA
Po vardu
Motinos Dievo Šidlavos
Lietuvių Tautos Katalikų
3501 So. Union Ave.,
CHICAGO, ILL.
Mišios šv. sekmadieniais 9 ir 11 val. prieš piet.
Mišparai 7:30 valandą vakare
Visus Bažnytinis patarnavimus atliekame pagal Jėzaus Kristaus įsakymus, meilės Dievo, ir artymo.
Klebono rezidencija
3509 So. Union Ave.,
CHICAGO, ILL.

Numažinta kaina rubai

Pasididinus mūsų biulnį, mes galime sumažinti savo uždėrį. Juo daugiau jūs darysite su mumis biulnį, tuo mes galėsime parduoti jums savo tavorus pigiau. Mes turime pilną pasirinkimą 1 ir 2 kelnų siutus su augusiais ir jaunais vyrams, mėsos 34 iki 48, viskiau styliu. 1 ir 2 kelnų siutai, \$19.50, \$18.50, \$22.50, \$27.50, \$32.50, \$37.50, \$42.50 ir \$47.50. Whipcord, Cranenette & G. bardines rainproof kantai, \$20, \$22.50 ir \$27.50. Vaikų siutai \$9.50 iki \$17.50.

S. GORDON,
"Numažinta kaina rubai"
Piet-Rytinis kampas Halsted ir 14th Sts.
Tėjimas 739 W. 14th St.
Atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 9 val. vakaro. Subatmė nuo 8 val. ryto iki 10 val. vakaro. Nedėliomis nuo 8 val. ryto iki 5 val. vakaro.

NUSPIRK

Typewriteri arba
rašomą mašinėlę

Kaina \$60
Tuomi padarysi dideli sątaiguma pats sau, savo giminiams ir draugams su kuriais susirašinėji ir greičiau galėsi parašyti laišką ar ką kitą, negu su ranka. Geriausia, parankiausia ir dailiausia mašinėlė su lietuviškomis raidėmis pasaulyje.
Gaunamos

NAUJIENOS
1739 S. Halsted Str.,
Chicago, Ill.

E L E K T R A
sviesa ir pajėga suvedame į senus ir naujus namus, taipgi dirbuva. Cash arba ant išmokėjimo.
Pirmutinė Lietuvių Elektros Korporacija Amerikoje
THE BRIDGEPORT ELECTRIC CO., Inc.
A. BARTKUS, Pres.
1619 W. 47th St., Tel. Boulevard 7101, 1892. Chicago.

Pranešimas

Žinomas Chicago išdirbėjas turi puikų pianą, dalinai užmokėtą. Tą pianą geras žmogus gali gauti užmokant kitus pinigus išmokėjimais kas mėnesis. Post Office, Box No. 172, Chicago, Ill.

SUSIVIJIMAS LIET. AMERIKOJ

Didžiausia lietuvių apdraudos ir pašalpos organizacija Suvienuotose Valstijose, kurios turtas arti \$500,000.00.

Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui išmokėta \$248,587.80 pomirtinių. Pašalpų išmokėta \$247,687.15.

SLA kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai primami nuo 18 iki 50 m. amžiaus. Visi nariai gauna laikraštį "Tėvyne" dovanai ir taipgi gauna SLA išleistas knygas už pusę kainos.

Pomirtiniai skyriai — \$150, 300, 600 ir 1000.
PAŠALPOS SKYRIAI —
\$6.00, 9.00 ir 12.00 į savaitę.

Del platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu:
LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA,
307 W. 30th Street, New York, N. Y.

2 Didelės Dovanos 2

Laikraštis "VIENYBĖ" EIS TRIS SYK SAVAITĖJE PRADEDA SU RUGSEJO 1 d. 1923 m. Prenumerata nuo naujų metų \$4.00.

Visiems, kurie naujai užsirašys laikraštį "VIENYBĖ" metams, gaus dvi didesnes dovanas. Vajus prasideda su Birželio 1 d. 1923 m. ir baigiasi su Sausio 1 d. 1924 m. Tik tam laikotarpy bus duodamos dovanos.

DOVANOS

1. \$1.50 vertės naudingų ir gerų knygų pasirenkant iš 6 grupių.
2. Kas prieš naujus 1924 metus užsirašys "VIENYBĖ" ant metų tam metinė prenumerata TIK \$3.50.

— Adresuokite —

VIENYBĖ,
193 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

TELEGRAMAS

Didžiausias nepartinis lietuvių savaitraštis, išeina kas šeštadienis ir yra pašvestas grynai mokslo ir švietimo dalykams.

Jo kalba yra grynai lietuviška ir visiems suprantama. Jo turinys įvairus ir turiningas. Jame skaitytojas ras žinias apie svarbiausius atsitikimus Amerikoje ir visame pasaulyje iš politikos lauko, mokslo srities, klasių kovos ir visuomeninio gyvenimo. Kiekviename numery yra dedama peržvalga svarbesniųjų straipsnių paskutiniuose kitų Amerikos lietuvių laikraščių numeriuose ir parinktiniai raštai mūsų geriausių rašytojų — eilėraščių, apysakos, monologai, juokai ir tt.

Telegramo uždavinii yra plėsti skaitytojo pažintį, tobulinti jo etinį skonį, supažindinti jį jo arčiausiomis aplinkybėmis ir teikti jam dvasinio smagumo gerą apatį bei kamantinėjimo jo sąžinės — ištikiminių, pažiūrų ir silpnųjų.

Jei nori plačiau matyti pasaulį, daugiau žinoti, aukščiau dvasiškai visuomenėje pakilti ir pilniau apšviestos valios gerėtis, tai skaityk Telegramą. Užsirašyk jį dabar ir nepraleisk jo sekamo numerio, kuris bus labai įdomus ir turiningas. Kaina metams tik \$1.00. Prisiųsk jį ŠIANDIEN.

"TELEGRAMAS"

666 West 18th Street, Chicago, Ill.

P. S. Telegramas taipgi yra gaunamas Chicagoje ir kituose miestuose gatvėse ant kampu, kur kiti laikraščiai pardavinėjama. VIENAS NUMERIS 5 CENTAI.

NORĖDAMI
PIRKTI, PARDUOTI AR MAINTYTI VISADOS KREIPKITES PAS MUS. TAS JUMS BUS ANT NAUDOS.
S. L. FABIONAS CO.
INVESTMENTS INSURANCE
809 W. 35th St., Chicago
Tel. Boulevard 6611 ir 0774
PADAROM PIRKIMO IR PARDAVIMO RYŠTUS.
Pasekmingai siunčiam pinigūs ir Farduodam Laivakortes.

K. S. JURGELIONIS

ADVOKATAS
Veda bylas visuose telamuose. Parupina visokius dokumentus. Egzaminuoja abstraktus. Padaro kontraktus ir kitus raštus prie pardavimo ir pirkimo namų ir lotų, žemės ir žemės, ar užtraukiant morkelius.
Vakaris iki 8 val.
1739 So. Halsted St.
Tel. Roosevelt 8500

K. GUGIS

ADVOKATAS
Miesto ofisai
127 N. Dearborn St., Room 1111-13
Tel. Central 4411. Val. nuo 9-6
Gyvenimo vieta:
3323 So. Halsted St.
Valandos: nuo 6 iki 8 v. v. kiekvieną vakarą, išskyrus utarninką ir ketvirtą. Nedėliomis nuo 9 iki 12 ryto.

JOHN KUCHINSKAS

LIETUVIS ADVOKATAS
2221 W. 22nd St., arti Leavitt St.
Telephone Canal 2562
Valandos: 9 ryto iki 9 vakaro. Sėdėdoj ir Pėntnydjo nuo 9 r. iki 6 vak.
Veda viskias bylas visuose telamuose. Egzaminuoja Abstraktus ir padirba visokius Dokumentus, perkant arba parduant Lotus, Namus, Farmas ir Biznais. Skolina Pinigus ant pirmo morkeliaus lengvomis išlygomis.

Tel. Dearborn 9057

A. A. SLAKIS

ADVOKATAS
Ofisas vidurmiestij:
Room 1726
CHICAGO TEMPLE BLDG.
77 W. Washington St.
Cor. Washington & Clark
Namų Tel.: Hyde Park 3395

V. W. RUTKAUSKAS

Advokatas
29 So. La Salle St. Room 530
Tel.: Central 6890
Vak. 2323 S. Halsted St. Chicago
Tel. Yards 4681

S. W. BANES

ADVOKATAS
Val.: 9 A. M. iki 5 P. M.
1811 Recker Building
79 West Monroe Street, Chicago.
Phone Central 2660
Rez. 3203 So. Halsted St.
Yards 1015. Val.: 6 iki 9 val.

J. P. WAITCHES

LAWYER Lietuvių Advokatas
Dienomis Room 514-516
127 N. Dearborn St.
Telephone Randolph 5684
Vakaris: 19736 S. Wabash Ave.
Tel.: Pullman 6377.

Tel. Yards 1188

STANLEY P. MAZEIKA

GRABORIUS IR
Balsamotojas
Turio automobilius viskioje reikaloje. Kaina prieinama.
3319 Auburn Ave., Chicago.

PLUMBERIO IR APSILDYMO

ITAISYMI
olsello kaina tiesiai pirkėjui. Užganėdinimas garantuojamas.
PEOPLES PLUMBING & HEATING SUPPLY COMPANY
490 Milwaukee Av., 461 N. Halsted St.
Telephone Haymarket 1018

Sveikatos Dalykai

Sveikata.

Dr. Jonas T. Vitkus.

Didžiausias žmogaus turtas yra jo paties sveikata. Kada žmogus gerai jaučiasi ar, kitais žodžiais sakant, nejuočia skausmų ir nesikankina kasdieniniams rūpesčiams, tada jis yra linksmas ir turtingas. Toks žmogus yra sveikas pilnoje to žodžio prasmėje. Gi netekus sveikatos, netenka visko. Kruvos aukso tampa visai be vertės, be reikšmės ir nebemalonios, kuomet žmogus pradeda žengti grąbo link — nustoja sveikatos. Ligūsi turtooliai išsivadėję visų savo turty, jeigu tik būtų galima nusipirkti sveikatos nors metui-kitam. Tačiau visos pastangos ir įsiskojimas jaunystės šaltinio lieka be vertės. Sykį praradome sveikatą, joks mūsų turtas jos nebegarūna. Sveikata yra nenuperkama — ją galima visai veltui gauti, tik reikia prisilaikyti keletos tam tikrų mažų taisyklių.

Pavyzdžiui, galima paimti Tamošio Parr, Anglijos piliētį. Parr išgyveno 152 metų ir 9 mėnesius. Nuo pat gimimo iki kelių metų prieš mirtį, Parr gyveno kaime ir vedė visai paprastą gyvenimą. Valgė surį, pieną, rupių ir juodą kaimo duoną, daržoves ir kitokius paprastus ir rupius kaimo valgius. Miegojo ir dirbo tyrame ore ir visuomet paskirtu laiku. Taip begyvendamas susilaukė daugiau, negu šimto ir pusės metų amžiaus. Visuomet budavo sveikas ir niekuomet nesirgo. Vienok prieš pat mirtį, minėtas senis parsikėlė gyventi į didžiulį Londoną. Čia gyvenimo aplinkybės staiga persikeitė. Didžiausiam pasaulio metropolij, Londone, senis Parr pradėjo vesti "civilizuotą" gyvenimą ir valgyti visai kitokį, kur kas skirtingesnę ir riebesnę maistą. Prie to dar prisidėjo Londono rūpesčiai, migla ir dulkės. Senis Parr pradėjo sirgti ir mirė. Doktoras Harvey, išradėjas kraujo cirkuliacijos ir garsiausias tuometinis gydytojas visoj Anglijoje, padarė pomirtinį tyrinėjimą ir surado, jog priežastis Parr mirties buvo perkeitimas gyvenimo būdo — persikėlimas iš kaimo į miestą. Kitais žodžiais, Londonas ir jo "civilizuotas" gyvenimo būdas buvo priežastimi Parr mirties. Užbaigdamas šio žmogaus aprašymą, Dr. Harvey sako, jog "sorry fare, but free from care" yra tiesiog aksioma visiems, kurie nori būti sveiki ir ilgai gyventi. Butent, juo paprasčiausias žmogaus gyvenimas, juo rūpesnis jo maistas ir juo mažiau žmogus turi nelaimių ir rūpesčių, tuo jis yra sveikesnis ir ilgiau gyvena. Gi miesto įvairūs "patogumai", girtuokliavimas suterštas oras, sunkūs valgiai, nereguliarus darbas ir poilsis, apsilėidimas ir, above all, rūpesčiai visuomet be laiko užkloja žmogų žalia velėna.

Šiandien jau nėra mažiausios abejonės, jog kaimo paprastas gyvenimas, reguliars darbas ir poilsio valandos, rupus maistas, tyras oras, gaivinant saulutės spinduliai ir neturėjimas vargų rūpesčių yra natūraliausias ir sveikiausias gyvenimo būdas. Bet ir dar sykį bet... Gyvendami dvidešimtoje šimtmečio, visi negalime būti kaimuose ir vesti pavyzdinę pono Parr gyvenimą. Dideliems skaičiams žmonių yra lemta gyventi didmiesuose ir susidurti su įvairiais šiandieninės civilizacijos taip vadinamais "pagundinimais". Čia tau tabakas, naminė, dulkės, seni ir sunkūs valgiai, dirbtuvės dūmai, perkaitinti teatrai, bildėsis, nuolatinis skubėjimas ir rupestis kaip "suvesti galas su galu", ar kaip greičiau padaryti pirmą milijoną, it piktos kirmėlės griaužia žmogaus sveikatą ir trumpina jo gyvenimą. Del tų "nelaimingųjų" miestėlėnų, as ir bandysiu vieną-kitą patari-

mą pabrėžti. Taigi įsitęmykime.

Tyras oras yra būtina reikalingas mūsų kunui. Miesto dulkės oras gatvėse yra kur kas sveikesnis, negu tvankus oras virtuvėse ar šiaip jau kambariuose. Taigi reikia bandyti visais galimais būdais ilgiau būti atvirame ore ir prie saulės spindulių. Saulės spinduliai gaivina visą gamtą ir naikina ligas. Be to, būnant atvirame ore, reikia stengtis ir įprasti kvėpuoti giliai, vienodai ir reguliariai. Tą geriausiai galima atlikti prie įvairių žaidimų, bėgiojant, šokinėjant ir t. p. Vienok, jeigu dalyvauti žaidimuose yra neparanku ar net visai nėra galima, tuomet reikia išsiskirti paprastu vaikščiojimu. O jau apie pusvalandį pavaikščiojimą kasdien nora ir miesto gatvėmis, beveik kiekvienas žmogus gali.

Valgis privalo būti paprastas, nesugedęs ir maistingas. Sykį į dieną užtenka valgyti mėsos. Kiaušiniai, įvairios košės, daržovės, vaisiai, duona, sviestas ir pienas turėtų sudaryti kitus du valgius. Būtvės yra pigiausias, paprasčiausias ir sveikiausias savo rūšies valgis. Todel reikia būtinai stengtis nors sykį į dieną valgyti bulvinio maisto. Kasdieninis mūsų valgis privalo turėti užtektinai riebalų, proteina ir krakmolinių dalių. Visas tas dalis gauname iš sviesto, mėsos, bulvių ir tam panašaus maisto. Jeigu prie to dar pridėsime žalumynų, iš kurių gauname, taip vadinamus vitaminus, tai mūsų valgis bus pilnai balansuotas. Taisiais apkeptas maistas yra sunkiai suvirškinamas, todel reikia tokio maisto vengti. Saldūs daiktai atima apetitą. Visokie "pajai", salūs "keikšai" ir tam panašūs gardumynai užganėdina mūsų skonį burnoje, gerokai prastina darbo žmogaus kišenį, vienok kunui mažai suteikia naudos — dažniausia net esti bėdingi ir gamina kai kurias ligas. Toliau, ne visos mūsų šeiminių ligos moka atsakančiai pagamininti-priręnti tinkamą valgi. Gi beveik visi žmonės per greitai valgo. It žasiukai, ryja nesukramtę. Pasakymas, jog "dantimis mes kasame sau daubę" yra labai teisingas. Netikęs valgis, nemokėjimas jo prireikti ir pagaliau nemokėjimas tinkamai valgyti, ne vieną pasiunčia be laiko į kapus.

Žmogaus kunas, kaip ir kiekviena komplikuoata mašina, reikalauja geros ir nuolatinės priežiūros. Reikia reguliariai pašalinti visas kuno išmatas. Priežiūrėti ir neleisti užkietėti viduriams. Gerti užtektinai paprastu vandens. Reikia iš ryto paimti šaltą vaną — nusimaudyti. Jeigu nusimaudyti yra neparanku ar neturima prietaisų, tuomet galima nors šaltu šlapu rankšluosčiu kas rytas nutrinti visą kuną. Sykį į savaitę būtina reikia karštame vandenyje išsimazgoti ir gerai kuną nuvalyti.

Miegas duoda kunui poilsį ir atgaivina spēkas. Reikia eiti gulti anksti vakarais ir kelti anksti rytais. Miegant lovos privalo būti tamsiuose ir tykuiuose kambariuose. Miegamojo kambario langai visuomet privalo būti plačiai atidaryti. Miegoti lauke žiemą ir vasarą yra sveikiausia. Reikia miegoti ne daugiau kaip septynias ar aštuonias valandas. Kaip nedaug miegas, taip ir perilgas miegas lygiai kenkia mūsų sveikatai. Vidutiniškai kieta lova be jokių pagalvų duoda daugiau poilsio, negu taip vadinamosios pūkinės lovos. Užsikloti reikia šiltai, bet ne sunkiai.

Rubai pridengia mūsų kuną ir apsaugo mus nuo šalčio ar karščio. Tačiau oras yra būtina reikalingas mūsų odai. Perstorai rubai, kurie neperleidžia oro, yra pusėtinai kenksmingi. Tokie rubai ne tik kad neperlei-

džia išlaukinio oro prie mūsų odos, bet taipgi sulauko garus ir drėgnumą, kuris išeina iš žmogaus kuno. Ploni, minkšti medvilniniai rubai yra geriausia. Be to, rubai privalo būti valnus ir nevaržanti mūsų kuno judėjimų. Avalinė neprivalo spausiti kojų ir trinti "kornų". Žemi kulniai yra geresni ir sveikesni, negu aukšti.

Neždėdieniais ar šiaip šventadieniais reikia būtinai stengtis pailsėti. Geriausia apiešti miestą ir visą dieną praleisti tyrame ore, pasivaikščioti po girias, laukus ir pievas. Į dulkėtus "piknikus" ir šokius visai nepatartina eiti poilsio dienomis. Šiandien dauguma ne tik nepailsi šventadieniais, bet priešingai — nuvargsta ir nusikankina labiau, negu per ištisas šešias dienas dirbtuvėje.

Girtuokliavimas, rukymas ar kitokie tam panašūs papročiai dar nei vienam gero nepadarė ir nepadarys. Tie dalykai visuomet yra kenksmingi — naikina žmogaus sveikatą ir trumpina jo gyvenimą. Vienok, jeigu negalima ar nenorima nuo panašių "brangenbių" atsisaikyti, tai galima nors žymiai sumazinti. Tą patį galima pasakyti ir apie kavą, arbatą ar jiems panašius gėrimus. Per tankus ir per didelis šių gėrimų vartojimas yra labai pavojingas. To nereikėtų užmiršti.

Nervai reguliuoja kuno funkcijas — veikimą. Per didelis pikumas, džiaugsmas ar išgąstis visuomet daro mūsų nervus ir kenkia sveikatai. Gali privesti net prie amžino taip vadinamo nervų suirimo ar net ir beprotybės. Gi nuolatinis rūpestis it slogutis slėgia kuną ir silpnina dvasią. Kas gyvas, tas turi šokiųsiu rūpesčių. Vienok nuolatinis rūpestis nuvaro daugiau žmonių į belangę amžinastį, negu visos ligos sudėjus į krūvą. Reikia vengti persmarkių imocijų ir bandyti kaip galima mažiau rupintis. Ligos gimsta ten, kur randasi burių žmonių. Taigi yra labai kenksminga būti troškinančiuose teatruose, prastai vėdinamose bažnyčiose, gatvekariuose, dirbtuvėse ir kitose panašiose vietose, kur susieina dideli skaičiai žmonių. Čia užsikrėsti ir susirgti yra lengva.

Yra natūrališka būti vedusiu. Todel patartina visiems vesti ir gyventi normališku šeimyniniu gyvenimu. Vienok reikia neužmiršti, jog lytiškas nesusiškaiymas ar išgėrimas nors ir vedusioj poroj yra visuomet kenksmingas ir naikinantys sveikatą.

Čia taipgi galima patarti, jog kiekvienas žmogus, sveikas ar ligotas, privalėtų turėti savo sveikatos vadovą — gydytoją.

NAUJAS VOKIEČIŲ LAIVAS
Kad labiau pagerintus perdideliam skaičiumi vienos klesos pasazierių patarnavimui, Hamburg American Linija, kuri turi bendrą patarnavimą su United American Line, dadėjo dar prie savo laivų "WESTPHALIA", jis plaukios tarpe New Yorko ir Hamburgo. Westphalia išplauks iš Hamburgo birželio 21, o iš New Yorko išplauks liepos 12 d.

Tas laivas yra labai puikiai įrengtas. Nekuriuos lovos yra del vieno žmogaus guelėjimo. Visas medžiagas, užeigimas yra kveio ir labai patikliai išrodo. Taigi yra visi patogumai ir įrenginiai ir įvairūs kambariai del visokių pasilinksminimų. Pasazieriai ant laivo gauna gerą patarnavimą ir visokius patogumus.

CUNARD
LIETUVON PER 10 DIENŲ
Vienanti vandeniu kelias Lietuvon per Southamptonas ir Milžinų laivų
AQUITANIA MAURETANIA
BERENGARIA
Apleidžia New Yorką kas Utratininkas. Greitas peršėdimas Southamptono. Lietuvių ypatiskai lydimi.
Taipgi reguliariai išplaukiamai tiesiai į Hamburgą ant naujų alyvų burnerių. 3-čia kles (Pillau \$106.50, Hamburgas \$103.50). Karės takų \$5.00.
KELEIVIAI IS LIETUVOS
sėda laivan Pillavoj važiuojant į Southamptoną ir ten persėda ant Milžinų laivų. Plaukia kas savaitę.
Greičiausi laivai pasaulyje.
Informacijų del kainų ir reikalingų dokumentų atvažiuojantiems keleiviams galite gauti nuo bileto agento. Reikalaukite. Jų yra ir jūsų mieste arba apieilinkę.
CUNARD LINE
140 N. Dearborn
St. Chicago, Ill.

Reikia neužmiršti, jog uncija apsisaugojimo yra vertesne už visos bonkos vaistų. Kiekvienas žmogus gali pasirinkti tokį gydytoją, kuris jam patinka ir karts nuo karto turėti daugias sveikatos klausimuose pasitarimus. Panašiai elgdamiesi, apsisaugotume nuo daugelio ligų, butume sveikesni ir ilgiau gyventume. Labai protingai elgiassi kinai. Jie moka daktarui kol sveiki ir nustoja mokęje li-goje.

Baigdamas, dar sykį ir trumpai noriu pakartoti šiuos "Dešimtis Sveikatos Prisaikymų":

1. Gauk užtektinai tyro oro ir išsiskaitinimo.
2. Valgyk paprastus ir sveikus valgius.
3. Užlaikyk kuną švariai ir apvalyk nuo išmatų.
4. Miegok užtektinai ir ramiai.
5. Dėvėk lengvius, valnius ir gerus rubus.
6. Turėk užtektinai poilsio.
7. Nėpyk ir nesirupink.
8. Vėdink savo namus ir saugokis, kuomet esi burių žmonių.
9. Vesk normalį šeimyninį gyvenimą ir turėk savo sveikatos sargą — daktarą.

("Gydytojas")

Ofiso Telefonas Central 4104 **DR. H. A. BROAD** Busto Telefonas Armitage 3299
VIDURMIESČIO SPECIALISTAS
Apskirta Chirurgija (operacijos) ir Moterų Ligos.
7 West Madison St., kamb. 1202. Kampas State gat.
Ofiso valandos: Nuo 8 iki 5 po pietų ir pagal sutarimą.

DABAR YRA LAIKAS

Pirkti vasarines kepurės moterims ir merginoms, kada oras atšilo, mes užlaikom puikias, tavorą ir žemiausiomis kainoms. Čia yra geriausia proga mūsų tautiečiams.

B. M. PAUL
2519 West 63rd Street.

SVEIKATA, STIPRUMAS IR ENERGIJA



Verta daugiau negu aukso sergantiesiems vyrams ir moterims. Nemirkite ir nebuikite nusiminę! Gaukite patarimą nuo Dr. Van Paing, kuris supranta jūsų padėjimą, kuris patars jums kaip gauti palengvinimą. Kad būtų išgydyti, jūs turite surasti savo ligos priežastį. Nenuodinkite savo kuno vartodami netikras gydytojas jūsų ligoje. Pasitarkite su patyrusiu daktaru chronikų vidujinių ligų ir raskite pilną egzaminaciją. Jūsų kraujas ir šlapimas turi būti išgaminuoti su mikroskopu ir su X-ray pagalba surasta jūsų liga. Jai jūs kęsite nuo chronikų ligų jūsų skilvio, inkstų, pules, nervų, skaudamos burnos, reumatizmo, skaudulių, pasididinusios kraujagysles, chronikio silpnumo, lytiškų ligų arba kraujo užuodijimo jums gal but reikis specialio gydymo.
Serum AKYS, AUSYS, NOSIS IR GERKLIS.
Elektra.
DR. J. VAN PAING
Ofisas ir laboratorija:
CHICAGO, ILL.
Valandos nuo 10 iki 8 Nedėliomis nuo 10 iki 1
3101 South Halsted Street, Phone Yards 1119.

Garsinkities "Naujienose"

TAUPUS ŽMOGUS

Turtas \$14,000,000

Reguliariai taupo ir investina išmintingai

Kaspar State Bank

1900 Blue Island Avenue, kampas 19-tos gatvės Chicago, Illinois.

Kapitalas ir perviršius \$1,250,000.00



Narys Federal Reserve Systemos ir Chicago Clearing House Ass'n.

Trisdešimts metų Konservatiškai Vedamas Bankas

Lietuviai Daktarai

Lietuvių Doktorų Draugijos Nariai

DR. A. J. BERTAŠIUS
PHYSICIAN IR SURGEON
3464 So. Halsted St.
Ofiso val.: 1 iki 3 ir 6 iki 8 v. v.
Nedėlio 9 iki 11 ryto
Tel. Boulevard 5913
Rezidencija, 3159 So. Union Ave.
Tel. Yards 1699

DR. C. K. KLIAUGA
DENTISTAS
1821 So. Halsted St., Chicago, Ill.
kampas 18-tos Street
Phone Canal 0257

DR. J. KULIS
Lietuvis Gydytojas ir Chirurgas
Ofiso val.: 9 iki 12 pietų, 7 iki 8 v.
3259 So. Halsted St., Chicago, Ill.

DR. M. T. STRIKOL'IS
Lietuvis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4601 So. Ashland Ave.
Tel. Boulevard 7820
Val. 2 iki 4 ir 6 iki 8 Ned. 10 iki 12
Nakti 6641 S. Albany Ave.
Tel. Prospect 1930
Valandos pagal sutartį.

DR. C. Z. VEŽELIS
Lietuvis Dentistas
4712 So. Ashland Ave.
arti 47-tos gatvės

DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas 2201 W. 22nd St., Kampas
Leavitt St. Canal 6222
Rezidencija 3114 W. 42nd St.
Tel. Lafayette 4998
Val. 1-4 ir 7-9. Ned. 10-12

DR. M. STUPNICKI
3107 So. Morgan St.,
CHICAGO, ILL.
VALANDOS: Nuo 8 iki 11 ryto ir
nuo 5 iki 8 vakaro
Nedėliomis ofisas yra
uždarytas

DR. A. L. YUŠKA
PHYSICIAN AND SURGEON
1900 So. Halsted St.
Gyvenimo vieta: 4193 Archer Ave.
2 iki 4 po pietų
Tel. Lafayette 0098

A. L. DAVIDONIS, M. D.
4643 So. Michigan Ave.
Tel. Kenwood 5107
Valandos: nuo 9 iki 11 val. ryto;
nuo 5:30 iki 7:30 vakare, ir

DR. V. A. ŠIMKUS
Gydytojas, Chirurgas ir Akušeris
3261 South Halsted St.,
Tel. Boulevard 5052
Val. 10-12 A.M. 1-3 ir 6-9 P.M.
Ned. 10-12 A.M.
Residence Canal 2118

DR. P. Z. ZALATORIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Valandos: 11 iki 4 po pietų,
6 iki 9 vakare
Nedėliomis nuo 9 iki 12 ryto
1821 So. Halsted St.,
Kampas 18 ir Halsted St.

DR. A. MONTVID
Lietuvis Gydytojas ir Chirurgas
25 E. Washington St.
Valandos: nuo 10 iki 12 ryto
Telephone Central 3862
1824 Wabansia Ave.
Valandos: nuo 6 iki 8 vakaro
Rezidencijos tel. Kedzie 7715

DR. P. G. WIEGNER
Priėmimo valandos nuo 8 iki 12 ir
ryto ir nuo 7 iki 9 val. vak.
3825 So. Halsted St., Chicago, Ill.

DR. P. ŽILVITIS
Gydytojas ir Chirurgas
3243 South Halsted St.
Tel. Boulevard 7179
Rezid. Tel. Fairfax 5574
Chicago

Mrs. A. MICHNIEVICZ-VIDIKIENE
AKUŠERKA

3101 So. Halsted St., kampas 31 gat.
Ofisas su Dr. J. F. Van Paing

Tel. Yards 1119

Baigusi akušerijos kolegiją; įlgai praktikuojusi Pennsylvaniaje, Ilogonbiūnuose. Sažiniškai patarnauja, visose ligose priėmimo, laukimo, gimdymo ir po gimdymo.

Už dyką patarnauja, da ir kitokiuose reikaluose moterims ir merginoms; kreipkitės, o rasite pagalbą.

Valandos nuo 7 ryto iki 1 po pietų, nuo 6 iki 9 v. vakare.



Tel. Blvd. 8188
M. Wolkiewicz BANIS
AKUŠERKA
Turiu patyrimą. Pasiekmingai patarnauja prie gimdymo kiekvienam atsitikimui. Teikiu ypatingą prižiūrėjimą. Duodu patarnavimus moterims ir merginoms vel tui.
3113 South Halsted St.

A. SHUSHO
AKUŠERKA

Turiu patyrimą moterų ligose, rupestingai prižiūriu ligone ir kukli laike ligos.
10929 S. State St.
Chicago, Ill.



Dr. Herzman kraustosi iš senos vietos 3813 So. Halsted St. į naują vietą 3410 So. Halsted St.

DR. HERZMAN
—IS RUSIJOS—

Gerali Lietuviams žinomas per 16 metų kaip patyręs gydytojas, chirurgas ir akušeris.
Gydo staigias ir chronikškas ligas, vyrų, moterų ir vaikų pagal naujausius metodus X-Ray ir kitokius elektros prietaisus.

Ofisas ir Laboratorija: 1025 W. 18th St., netoli Fisk St.
VALANDOS: Nuo 10-12 pietų, ir nuo 6 iki 8 val. vakarais.
Diencmis: Canal 8110 arba 0376
Nakti Drexel 950
Boulevard 4186
3410 So. Halsted St.
Val.: 9-10 A. M. ir 8-9 val. vak.

DR. CHARLES SEGAL
Praktikuoją 16 metal Ofisas
4729 So. Ashland Ave., 2 labos Chicago, Illinois.
Specialistas džiuvos Moteriskų, Vyriskų ir Vaikų ligų
OFISO VALANDOS:
Nuo 10 iki 12 val. ryto, nuo 2 iki 5 val. po piet ir nuo 7 iki 8:30 val. vakaro. Nedėliomis nuo 10 valandos ryto iki 1 val. po piet.
Telefonas Drexel 2880

Dr. Maurice Kahn
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4631 So. Ashland Ave.
Tel.: Yards 994
Ofiso val.: 8 iki 10 v. ryto, 1 iki 3 ir 7 iki 9 v., nedėliomis nuo 12 iki 1 val. po pietų.

Tel. Boulevard 0537
DR. MARYA DOWIAT-SASS
1707 W. 47th St.

Valandos nuo 8 iki 12 dieną, nuo 6 iki 8 val. vak. Nedėliomis nuo 8 iki 2 val. po pietų.
Rezidencijos tel. Van Buren 9294
Ofiso tel. Boulevard 0999
Dr. A. A. Roth
Rusas Gydytojas ir Chirurgas
Specialistas Moteriskų, Vyriskų, Vaikų ir visų chronikų ligų
Ofisas: 3335 So. Halsted St., Chicago, Valandos: 10-11 ryto; 2-3 po pietų; 7-8 vak. Nedėliomis 10-12 dieną. Res. 1139 Independence Blvd. Chicago

Jei abejojate akimis, pasitarkite **DR. A. R. BLUMENTHAL**
Optometrist
Tel. BOUlevard 6487
4449 S. Ashland Ave
Kampas 47-tos gat.
2-ros labos.

Garsinkites Naujienose